

KANDIDAT

9910

PRØVE

REL206 1 Religiøs radikaliserings, ekstremisme og vold

Emnekode	REL206
Vurderingsform	Skriftlig eksamen
Starttid	23.11.2017 09:00
Sluttid	23.11.2017 13:00
Sensurfrist	--
PDF opprettet	20.09.2018 08:52
Opprettet av	Digital Eksamen

REL206 Generell informasjon**Emnekode:** REL206**Emnenavn:** Religiøs radikaliserings, ekstremisme og vold**Dato:** 23. November 2017**Varighet:** kl. 09:00-13:00**Tillatte hjelpemidler:** Ordbok**Merknader:** Du skal velge én av oppgavene

Det forekommer av og til spørsmål om bruk av eksamensbesvarelser til undervisnings- og læringsformål. Universitetet trenger kandidatens tillatelse til at besvarelsen kan benyttes til dette. Besvarelsen vil være anonym.

Tillater du at din eksamensbesvarelse blir brukt til slikt formål?**Velg et alternativ** Ja Nei

Besvart.

1 REL206 23.11.17*Enten:***Oppgave A**

Gjør rede for mulige sammenhenger mellom religion og vold i et sosiologisk perspektiv. Gjør aktiv bruk av empirisk forskning i diskusjonene.

*Eller:***Oppgave B**

Redegjør for begrepet «kosmisk krig» og diskuter om det egner seg til å forklare forholdet mellom religion og vold. Gjør aktiv bruk av empirisk forskning i diskusjonene.

Skriv ditt svar her...**Oppgave B**

Redegjør for begrepet "kosmisk krig" og diskuter om det egner seg til å forklare forholdet mellom religion og vold. Gjør aktiv bruk av empirisk forskning i diskusjonene.

Denne oppgaven vil begynne med en definisjonsavklaring av viktige begreper, som religion og vold. Deretter vil den introdusere forholdet mellom religion og vold, som anses å være et viktig forståelsesfundament. Oppgaven vil deretter redegjøre og diskutere viktigheten av kosmisk krig i dette forholdet, med relevante eksempler. Fundamentalisme og religiøs radikaliserings vil videre bidra til å forklare i hvilken sammenheng kosmisk krig kan utløse religiøs vold. Selv om kosmisk krig er et viktig begrep for å forklare religion og vold, er det behov for flere perspektiver og faktorer for å forklare dette sammensatte og komplekse forholdet. Denne oppgaven vil se på disse faktorene på mikro-, meso- og makronivå. Sammenhengen mellom religiøs identitet og vold vil først bli drøftet som mikronivå, deretter nettverk og gruppeprosesser, med eksempler på sosialpsykologi, som viktig faktor på mesonivå. Videre vil religionens betydning på gruppenivå og etablering av en kollektiv identitet diskuteres. Deretter vil mikronivå faktor som individuell sårbarhet, særlig diskriminering, diskuteres for å forklare mulige årsaker til religiøs vold, og hvordan dette henger sammen med sosiale- og gruppeprosesser diskutert tidligere. Oppgaven vil deretter drøfte hvordan makronivå-faktorer som modernisering, globalisering og sekularisering har bidratt til denne diskrimineringen og ydykelsen, og hvordan en rekke personer/grupper som har utøvd religiøs vold legitimerer den gjennom disse faktorene. Oppgaven vil deretter introdusere en multifaktorell modell, med fire faktorer på ulike nivå, som sammen kan forklare det

komplekse forholdet mellom religion og vold. Oppgaven vil konkludere med at kosmisk krig er en av de viktige faktorene i en ellers svært sammensatt og multifaktorell modell, som kan forklare forholdet mellom religion og vold. Avslutningsvis vil leseren påminnes at de politiske og pseudo-religiøse forklaringene også er viktige i å forstå dette forholdet, men som dessverre faller utenfor tidsrammene for denne oppgaven.

Religion som begrep er et vestig konstrukt, som har blitt kritisert for dens manglende evne til å fullstendig forklare hva religion er. Det finnes en rekke ulike definisjoner av religion. Midlertidig er troen på åndelige vesener, som gud eller guder, som ikke er direkte verifiserbare det sentrale elementet i religion, og kan derfor sies å være hovedkriteriet. Stålsett (2017), teolog og professor i religion, skiller mellom hva religion er og hva religion *gjør*. Han sier at religionen er et sett med regler, etisk rammeverk, hierarkisk og med faste skikker og samlingssteder. Videre understreker han at religionen gir fellesskap, tilhørighet, og innebærer dyrking av forestillinger og/eller personer, og at det er dette som er selve kjernen i forståelsen av religion. Emile Durkeim, ansett som faderen av sosiologi, understreker viktigheten av det sosiale konstruktet i religion, og at det er dette samfunnet som er det hellige og sentrale i religionsforståelsen. Juergensmeyer (2017) forklarer at det er nettopp det hellige som er sentralt i religion. I likhet med religion kan også vold defineres på mange ulike måter. En etablert definisjon som dekker begrepet godt er Alternativ til vold sin definisjon. Den definerer vold som enhver handling som skremmer, krenker, smerter eller skader en person, som gjør at personen må slutte å gjøre som den vil, eller som må gjøre noe den ikke vil. Videre kan vold defineres som en ulikhet i makt mellom partene (Avalos, 2013), og kan også være symbolsk.

Før en kan diskutere viktigheten av kosmisk krig for å forklare forholdet mellom vold og religion, er det hensiktsmessig å si noe om vold og religion generelt. I feltet og i forskningen er det lite debattert at alle religioner inneholder elementer av vold. Det er skildringer av vold i de hellige skrifter innenfor alle de store religionene, som både inneholder skildringer av hellig krig, legitimering av krig gjennom troen på gud/guder, og rådføring med guder i krig. Guden Yahweh, opprinnelig i den hebraiske bibelen, kan sies å være et viktig element i skildringer av vold i religion. Yahweh, er i mange sammenhenger beskrevet å være direkte og indirekte involvert i krig, og både utnevner seg selv som kriger, at soldater skal krige på hans vegne, og at Yahweh stiller seg ansvarlig for krigføringen. Dette er skildringer som også er viktige for kristendommen, islam i tillegg til jødedommen. Historisk sett har også mennesker benyttet religion som legitimering av vold og krig, det fremste eksemplet de kristne korstogene i middelalderen. I religiøs sammenheng kan vold utøves på andre personer, som i krigføring med andre religioner og grupper, innad i gruppa, som straff eller rituasler, og som selvpåført skade eller smerte, som strekker seg fra mild askese til selvmordsbombing. Selv om religion og vold har et klart etablert forhold, er det viktig å understreke at ikke all religion er voldelig, og at ikke all vold er religiøs. Juergensmeyer (2017) understreker dette ved å spesifikt omtale dette forholdet som "religiøs vold". Juergensmeyer (2017) sier at det er det hellige i religionen som er det sentrale i dets forhold til vold, og Hall (2013) understreker videre, fra et sosiologisk perspektiv, at det er her religion og vold skiller seg fra andre grupper, nemlig ved fokuset på det hellige.

Kosmisk krig

Kosmisk krig er en religiøs forestilling om en metafysisk krig mellom det gode og det onde, Gud og Satan, troende og ikke-troende. Forestillingen om kosmisk krig er først og fremst gjeldende for de monoteistiske religionene, altså kristendommen, islam og jødedommen. Dette fordi disse religionene tror på en Gud, en sannhet, som muliggjør forestillingen om en absolutt kamp mellom Gud, som representant for det gode og det onde. Forestillingen om kosmisk krig kan forstås som en symbolsk krig, men også som en virkelig verdslig (*earthly*) kamp. Juergensmeyer (2001), anerkjent religion- og terrorforsker, forklarer at begrepet at kosmisk krig kan føre til konflikt dersom den kosmiske krigen anses som reell og aktuell i vår tid og verden, dersom tap av krigen anses som uholdbart og dersom den kosmiske krigen oppleves å være i krise og i behov av individuell handling.

Et av de fremste eksemplene på slike forhold og forestilling om kosmisk krig, er de jødiske bosetterne i Israel, nærmere bestemt på Vestbredden i byer som Hebron. Sentralt i deres forestilling er idéen om en nærstående kosmisk krig, hvor Messias vil vende tilbake, en krig mellom Messias og antikrist, som Messias vil vinne og det nye landet vil gjenoppstå (Røislien, 2007). For jødene er Israel som sted ansett for å være et hellig sted, og jødene for å være det hellige folk. Forestillingen innebærer at jødene må vende tilbake til det hellige land, før Messias kan vende tilbake og den kosmiske krigen kan begynne. Videre bærer forestillingen på at personlig handling i form av utløsning av krig og konflikt, kan fremskynde denne tiden. Det er derfor de jødiske bosetterne engasjeres i hyppig pågående konflikt med palestinerne, og ikke anser de internasjonale forbudene som gyldige da deres handling er knyttet til det hellige (Røislien, 2007).

Juergensmeyer (2001) påpeker også situasjoner hvor konflikt kan føre til forestillingen om pågående kosmisk krig, og foreslår ti aktuelle faktorer. Noen sentrale faktorer er at konflikten anses viktig for identitet, tro og integritet, at tap av krigen derfor kan medføre tap av dette, som anses uutholdelig. Videre er det knyttet til en oppdeling mellom oss og de andre, troende og ikke-troende, hvor de andre blir dehumanisert og demonisert, og anses for å være Satans representanter. Han understreker videre at forestillingen om kosmisk krig er en av de viktigste faktorene for å forklare forholdet mellom religion og vold.

Det finnes flere andre eksempler på kosmisk krig og moderne religiøs vold. Et av disse er den religiøse

bevegelsen Aum Shinrikyo i Japan. Bevegelsen inkluderte flere religiøse elementer fra hinduismen, buddhismen og kristendommen, hvor lederen Asahara oppga seg for å både være Messias og den første opplyste siden Buddha. Bevegelsen blir også beskrevet som en dommedagssekt, nettopp på grunn av dets fokus på forestillingen om endetid og kosmisk krig. Det kjente angrepet på t-banen i Tokyo i 1995 med saringass, som drepte 12 og skadet tusenvis, var et forsøk på å utløse en kosmisk krig, som ville resultere i dommedag og hvor gruppens medlemmer ville være de utvalgte (Juergensmeyer, 2017). Til tross for elementer fra flere religioner var det derfor den kristne forestillingen om dommedag og kosmisk krig som var avgjørende for det voldelige angrepet. Andre eksempler hvor forestilling om kosmisk krig har resultert i vold innenfor kristendommen er amerikanske Timothy McVeigh i 1993 og norske Anders Behring Breivik i 2011. Begge utøvde vold og drap med forestilling om at dette ville kunne utløse en virkelig og kosmisk krig mellom de kristne, som de gode, og de andre, og som ville føre til seier hos de kristne (Juergensmeyer, 2017).

Kosmisk krig kan være et viktig begrep for å forklare forholdet mellom religion og vold, og det finnes en rekke eksempler på religiøs vold som er knyttet til denne forestillingen. Midlertidig er det noen viktige tilknyttede faktorer, som kan være med på å forklare hvorfor kosmisk krig kan føre til religiøs vold. I denne sammenhengen er det nyttig å videre dele opp begrepet religion ytterligere.

Som nevnt kan kosmisk krig forstås som en symbolsk eller virkelig krig, og dette er til en viss grad avhengig av i hvilken grad man leser de hellige skrifter bokstavelig, eller med rom for tolkning. I kristendommen har det vært en generell bevegelse bort fra bokstavelig lesing av Bibelens innhold, til en kritisk tolkning ut i fra historisk kontekst (Brekke, 2012). For fundamentalistene, er midlertidig de hellige skriftene direkte fra Gud, og å tolke disse vil være en krenkelse mot Gud og religionen. En kan derfor si at en fundamentalistisk tilnærming bidrar til en konkret forestilling om den kosmiske krigen. Fundamentalisme er et sentralt element i mange religiøse radikaliserende grupper som utøver vold da den innebærer en rigiditet og bokstavelig lesing av de hellige skrifter, og derfor også forestilling om kosmisk krig.

Religiøs radikaliserings

Videre er det viktig å understreke at de overnevnte eksemplene på kosmisk krig i forholdet mellom religion og vold mer bestemt er eksempler på religiøs radikaliserings. Det er derfor mest relevant å snakke om forholdet mellom religiøs radikaliserings og vold. Religiøs radikaliserings kan defineres som ekstreme, eller ytterliggående religiøse forestillinger, som avvises av majoriteten, som en prosess, og med en tilbøyelighet til å legitimere bruk av ulovelig og voldelige metoder for å nå religiøst mål. Videre kan man differensiere mellom kognitiv radikaliserings, som omhandler forestillinger, idèer og verdier, og radikal atferd, som bruk av ulovelige atferdsmessige metoder (Hirsch-Hoefler et al. 2016). Det er kombinasjonen av disse to former for radikaliserings som kan ses ved utøvelse av religiøs vold, selv om det ikke nødvendigvis fører til vold.

Kosmisk krig er som diskutert derfor et sentralt begrep som kan forklare forholdet mellom religion og vold. Ved å fremheve begreper som fundamentalisme og religiøs radikaliserings blir denne forståelsen av forholdet mellom kosmisk krig og vold spesifisert og konkretisert ytterligere. Selv om Juergensmeuer (2001) understreker viktigheten av kosmisk krig for å forklare og forstå religiøs vold, er religiøs vold et svært sammensatt og multifaktorelt begrep. Det er derfor behov for andre perspektiver og faktorer utover forestillingen om kosmisk krig for å kunne forstå dette forholdet bedre. En systematisk metode for å redegjøre for forholdet mellom religion og vold er ved å se på faktorer ut i fra et mikro-, meso- og makronivå.

Religiøs identitet

En studie av Rink og Sharma (2016) så på nettopp dette ved å utforske en rekke faktorer innenfor disse ulike nivåene hos kristne og muslimer i Eastleigh-området i Nairobi, Kenya, et sted knyttet til økning av religiøs radikaliserings siste tid. Eksempler på dette er de voldelige angrepene på kjøpesenteret i Nairobi i 2013 og på universitetet Garissa i 2015 av den radikaliserende mulimske gruppen Al-Shaabab (Juergensmeyer, 2017). Gjennom inkludering av en rekke faktorer avdekket de sammenheng mellom dette og radikal atferd. Studiet konkluderte med at økonomisk og politisk marginaliserings på makronivå ikke var knyttet til radikaliserings atferd, men at tilknytning til radikaliserings nettverk på mesonivå, samt vanskelige sosiale relasjoner og religiøs identitet på mikronivå var knyttet til radikal atferd. Studiet understreket derfor en positiv korrelasjon mellom grad av religiøs identitet og radikal atferd, som også andre tidligere har argumentert er en viktig faktor for å forstå forholdet mellom vold og religion. I en studie av Hirsch-Hoefler og kollegaer (2016), som også utforsket religiøs identitet, fant midlertidig ikke denne sammenhengen med vold direkte. Deltakerne i studien var jødiske bosettere på Vestbredden og resultatene viste at det ikke var religiøs identitet *per se* som var knyttet til radikal atferd, men medlemskap i politiske grupper. Dette medlemskapet *medierte* sammenhengen mellom religiøs identitet og radikal atferd. Dette resultatet stiller spørsmålstegn ved viktigheten av religiøs identitet, og understreker viktigheten av å se på faktorer på mesonivå, som også kan være med på å forklare hvorfor enkelte personer med høy grad av religiøs identitet blir medlem av grupper, som kan resultere i utøvelse av vold, og hvorfor mange med høy grad av religiøs identitet ikke utøver vold.

Sosiale- og gruppeprosesser

Studien av Hirsch-Hoefler og kollegaer (2016) påpeker at nettverk og gruppeprosesser er viktige faktorer for å forstå forholdet mellom religion og vold. Nettverk og gruppeprosesser er et sentralt element i sosialpsykologi, et

felt innenfor psykologien, som ble utviklet etter andre verdenskrig, for å forstå hvordan mennesker, først og fremst nazistiske soldater, kunne utøve fryktelige og voldelige handlinger mot jødene. Klassiske studier på 1960-tallet demonstrerte hvordan vanlige mennesker under sosiale forhold kunne utøve vold. Et av de fremste eksemplene på dette er Zimbardos såkalte fengselseksperiment ved et eliteuniversitet i USA. Zimbardo satt opp et fiktivt fengsel og delte ordinære studenter opp i to grupper, enten som fanger eller fangevoktere. Eksperimentet måtte avbrytes etter 7 av planlagte 14 dager på grunn av fangevokternes utøvelse av krenkelser og andre voldelige handlinger mot fagene. En sentral teori for å forstå disse handlingene var gruppeteori om inn- og ut-grupper, oss og de andre. Videre en dehumanisering av de andre, som legitimerte utøvelse av vold da disse var mindre verdt og mindre menneskelige enn innad i gruppen. Videre en etablering av kollektiv identitet hvor selvets identitet blir til gruppens identitet, også referert til som "identity fusion theory": Krenkelser, trusler og diskriminering utført mot gruppen vil derfor anses som direkte trussel mot individet i gruppen. Fra et antropologisk og evolusjonsmessig perspektiv er en slik oppdeling av større grupper noe adaptivt som kan sikre overlevelse. En teori som forklarer dette er "costly signalling theory", som kan oversettes til kostbar signalteori. Denne teorien understreker nettopp hvordan religion kan være et sosialt konstrukt, som innebærer regler for tilknytning og rekruttering inn i gruppa, særlig i form av smertefulle religiøse ritualer, som tydeliggjør individets forpliktelse og tilhørighet til gruppa, som reduserer sannsynligheten for "free riders", de som ikke deltar aktivt til fordel for gruppens overlevelse, og som øker samspillet innad i gruppen.

Slike sosiale og gruppeprosesser kan skje innenfor alle former for grupper. I religiøs sammenheng vil det være de samme prosessene som i andre grupper (Hall, 2013), men bindemiddelet i gruppen kan være knyttet til religionen i form av trosforestillinger og det hellige. Som allerede nevnt er det allerede en oppdeling av oss og de andre i de monoteistiske religionene, som skiller de troende fra de ikke-troende, det onde og det gode. De andre, de ikke-troende kan derfor bli representanter for det onde. Dette er et svært sentralt element i en rekke religiøse radikaliserende grupper, som utøver vold. Et eksempel på dette er organisasjonen Army of God, en kristen protestantisk fundamentaistisk gruppe i USA, en såkalt pro-life bevegelse, som anser kampen mot abort sin viktigste. Det er en rekke eksempler på utøvelse av vold i form av bombing av abortklinikker og drap på abortleger, særlig på 1990-tallet. En av de viktigste faktorene som beskrives som avgjørende for religiøs vold i denne gruppen er forestillingen om at abortlegene, de andre, er representanter for ondskap. Forestillingen om ondskap er også på en mye større skala ved at hele samfunnet og USAs regjering, som tillater disse handlingene, er onde og i en behov av en vekkelse i form av vold. I HBO-dokumentaren "Soldiers in the army of god" fra 2001 er det også tydelig hvordan gruppens medlemmer inngår i et nært fellesskap, med samlinger, vennskap og en kollektiv identitet.

I religion er det som nevnt det hellige som er det sentrale, og på gruppenivå kan dette som nevnt inkludere ritualer, som forsterker tilknytning til gruppen og fellesskapet. Rekruttering og bruk av ritualer er et hyppig brukt verktøy også i religiøse radikaliserende grupper, som den islamske stat (IS) i Irak. IS bedriver en aktiv rekruttering hvor nye medlemmer deltar i treningsleir med fokus på fellesskap og militær trening. Andre eksempler på ritualistiske inngangsriter, er Hamas, en islamsk radikaliserende gruppe i Palestina, hvor medlemmer skal bære en råtnende kroppsdelt med seg fysisk inntil helt forråtnet. Andre eksempler er utøvelse av drap på sin nærmeste venn, et ritual i den kolombianske AUC, som understreker kostbarheten av medlemskapet til gruppa, dehumanisering og demonisering av de andre utenfor gruppa, og den betydelige tilknytningen til gruppa og dens kollektive identitet.

Individuell sårbarhet

Når en snakker om sosiale og gruppeprosesser på mesonivå er det også relevant å se på individets karakterstikker innad i gruppen på mikronivå, også utover grad av religiøs identitet som diskutert tidligere. Dette for å forklare hvorfor enkelte personer rekrutteres inn i religiøse radikaliserende grupper. Fra et psykologisk perspektiv er man interessert i individet. Det mest åpenbare er kanskje spørsmålet om personer som utøver religiøs vold er psykopater eller har en annen diagnostiserbar psykisk lidelse, som kan forklare deres handlinger. Ingen seriøs forskning har funnet bevis for at personer som utøver religiøs vold har diagnostiserbar psykopatologi (Hafez & Mullins, 2016). Dette betyr midlertidig ikke at individuelle faktorer ikke er viktig for å forstå religiøs vold, og en kan snakke om individuell sårbarhet for en slik utvikling. Som allerede nevnt fant Rink og Sharma (2016) at vanskelig forhold til sosiale personer i form av foreldre eller annen familie var knyttet til radikal atferd. Diskriminering og ydmykelse er kanskje de viktigste faktorene på individnivå, som kan forklare forholdet mellom religion og vold. Diskriminering kan være på grunn av tro, men også etnisitet, nasjonalitet og andre personlige faktorer. Fremmedfrykt, særlig knyttet til muslimer, kan gi en opplevelse av å være utenfor, å være fremmed (*alienation*) og kan knyttes til spesifikke opplevelser i samfunnet, hvor en ikke opplever å få de samme rettighetene eller mulighetene som andre, eller at andre utviser frykt i ens nærvær. Denne individuelle faktoren kan utløse negativ forsterkning i form av gjensidig frykt og mistillit, eksalering av diskriminering, en etablering av oss og de andre, som gjør enkelte personer sårbare for å bli medlemmer av religiøse radikaliserende grupper (Juergensmeyer, 2017). I dokumentaren "Jihad - hellige krigere" er det flere eksempler på britiske, muslimske ungdommer som har opplevd diskriminering og ydmykelse i samfunnet, og som uttrykker en urettferdighet, hos noen hatefulle ytringer om de andre, samfunnet på grunn av disse opplevelsene. Videre snakker tidligere radikaliserende britiske personer om viktigheten av søken etter noe meningsfullt, en tilhørighet, som de opplevde å få gjennom religion og en radikal gruppe. Denne individuelle sårbarheten kan derfor være med på å forklare de øvrige sosiale- og gruppeprosessene allerede diskutert, ved at individet søker en gruppe for tilhørighet og tilknytning, som forsterker den kollektive identiteten. Videre er det fra et psykologisk perspektiv en fascinasjon for vold og et såkalt "narcisistisk rage", narissistisk sinne, et sinne uten noe form for empati,

begreper som kan knyttes til forholdet mellom religion og vold.

Modernisering, globalisering og sekularisering

Nært knyttet til opplevelser av diskriminering og ydmykelse er globalisering, modernisering og sekularisering, faktorer på makronivå. Globalisering knyttes til tiden etter 1990 og innebærer en akselerasjon av økonomi og marked (Stålsett, 2017). Globalisering kan sies å ha to kjerneelementer; digital revolusjon og markedsliberalisme, hvor førstnevnte innebærer en enorm utvikling av digitale instrumenter, som gjør verden mer tilgjengelig på internet og med sosiale medier og som øker eksponering og utveksling av ulike kulturer. Markedsliberalisme, referes til som en den økonomiske veksten assosiert med fri handel og transnasjonale aktører, hvor mennesket først og fremst blir sett på som kunde, og hvor alt dreier seg om profitt (Stålsett, 2017). Sekularisering er et begrep som refererer til skille mellom religion og stat, altså religionens reduserte betydning i staten, men også i samfunnet forøvrig, hvor religionen først og fremst blir et privat, og ikke offentlig, anliggende (Brekke, 2012). Alle disse makronivå-faktorene har blitt argumentert for å bidra til at noen grupper og individer kjenner på ydmykelse og diskriminering. Den gjensidige sårbarheten i globaliseringsalderen har blitt skjevt fordelt, hvor de rikeste titalls personer eier mer enn 50% av de fattige på kloden, og hvor de sosiale og økonomiske forskjellene, både på individ- og statlig nivå har økt (Stålsett, 2017). Dette er særlig aktuelt for land i Midtøsten hvor moderniseringsprosessen i stor grad har kommet utenfra, fra Vesten og særlig USA, i et for raskt tempo, som ikke landene har vært i stand til å motta, og som derfor i liten grad har utnyttet de positive effektene av moderniseringen (Brekke, 2012). Videre er det den ytre påleggelsen av endringene gjennom Vesten, og en generell vestliggjøring, som for mange har opplevdes ydmykende (Brekke, 2012). Selv om de fleste kristne og muslimer anser sekularisering som noe positivt, er det enkelte grupper som opplever dette som krenkende og svært negativt, et fenomen som ødelegger samfunnets verdier og dets mennesker.

Det finnes en rekke eksempler på religiøs vold utøvd av radikale grupper hvor overnevnte makronivå-faktorer er en sentral del av legitimeringen. Et eksempel er tidligere nevnt Anders Behring Breivik, som drepte omkring 70 mennesker, flesteparten ungdommer på leir med det politiske partiet Arbeiderpartiet, som fremmer multikulturalisme og inkludering. Breivik opplevde denne utviklingen knyttet til modernisering som svært truende på det kristne samfunnet og dets verdier, og legitimerer selv sine handlinger for å vekke det kristne folk, for å slåss mot islam og for å gjenopprette et kristent, homogent samfunn. Kampen mot sekularisering er et sentralt argument for organisasjonen Al-Qaeda, kjent for sin gruppeleder Osama bin Laden og angrepet mot tvillingtårnene i New York i 2001. Al-Qaedas fokus er å gjenvinne makten fra Vesten, særlig USA, som de opplever har ydmyket og krenket de muslimske landene (Juergensmeyer, 2017). Dette er også sentralt hos organisasjonen IS, med leder Al-bhaghadi, som også fokuserer på gjenopprettelsen av den islamske styreformens kalifatet, og som vil tilbake til et middelalders islam, som styrer samfunnet og alle dets elementer (Juergensmeyer, 2017). Disse faktorene kan verifisere Juergensmeyer (2017) poeng om faktorer som virker truende på en tro og identitet, kan resultere i en kosmisk krig mellom det gode og det onde. Abouhalima, en sentral person i angrepet mot World Trade center i 1993, beskriver i et intervju med Juergensmeyer hvordan han anser de ikke-religiøse som ofre for sekulariseringen, som personer uten sjel, og som levende døde.

Multifaktorell teori

Som demonstrert er det en rekke faktorer som kan være med på å forklare forholdet mellom religion og vold. Hafez & Mullins (2016) har nylig utarbeidet en multifaktorell teori for å forklare religiøs radikaliserings, og hvordan denne kan føre til vold. Teorien anerkjenner det kompliserte forholdet mellom vold og religion, og dets heterogene uttrykk i personer og grupper som utøver religiøs vold. Teorien inkluderer fire faktorer, som anses sentralt ifølge empirien, og som sammen kan resultere i religiøs vold. Disse faktorene er individuell og kollektive tapsopplevelser, religiøs og politisk ideologier, nettverk og interpersonelle relasjoner, og nettverk og støttestruktur. Faktorene beskrevet og diskutert ovenfor vil kunne plasseres inn i denne teorien, en såkalt radikaliseringspuslespill-teori. Teorien avviser at religiøs radikaliserings er en lineær prosess i tid, en trappetrinnsprosess med bestemte rekkefølger, men heller kombinasjonen av ulike faktorer på mikro- meso- og makronivå, som alle kan resultere i religiøs radikaliserings og vold. Denne teorien anses som et nyttig bidrag til forståelsen av det komplekse og sammensatte forholdet mellom religion og vold, og at ulike faktorer kan variere ut i fra individer og grupper. Teorien vil således også rettferdiggjøre hvorfor ulike studier finner ulike faktorer knyttet til religion og vold, og knytter disse sammen til en modell.

Konklusjon

Kosmisk krig er en forestilling som klart kan ses i sammenheng med religiøs vold, og er argumentert for å være en av de viktigste faktorene i dette forholdet ifølge Juergensmeyer (2001). Forestillingen om kosmisk krig kan bedre forstås hos fundamentalisme og religiøs radikaliserings, hvor de kan komme til uttrykk som religiøs vold. Midlertidig er forholdet mellom religion og vold svært sammensatt og komplekst. Det er derfor viktig å peke på viktige mikronivå-faktorer som individuell sårbarhet og diskriminering, sosiale- og gruppeprosesser, som nettverk, gruppeidentitet og skillet mellom oss og de andre på mesonivå, samt modernisering, globalisering og sekularisering, makro-nivå-faktorer som kan sette gi en kontekst og ramme for forståelsen av de overnevnte faktorene, særlig opplevelsen av ydmykelse og diskriminering, som kan gjøre noen sårbare for å søke etter en radikaliserings verdensforståelse gjennom religionen, og en gruppetilknytning og opplevelse av mening. En multifaktorell teori, som inkluderer en rekke faktorer, og som anerkjenner de ulike utgavene av forholdet mellom religion og vold, kan være med på å understreke dette kompliserte forholdet. Videre er det viktig å understreke at det finnes en rekke andre faktorer, som er politisk motivert, og at dette argumentet kanskje bedre forklarer

forholdet mellom religion og vold og ikke religionen selv. Det er for eksempel høyt diskutabelt hvorvidt grupper som IS egentlig representerer islam og religion.

Besvart.